
O NAGRAĐENICIMA 12. NATJEČAJA HRVATSKOG KNJIŽEVNOG PUTOPISA, LOBOR 2018.

Ivo Kalinski, Zagreb

Što je meni Budimpešta?

Zlata Bujan Kovačević, Samobor

Doista treba znatna osobna i putopisna umješnost da se, ne o osobnom nego u zadanom trodnevju zajedno s novinarom Đorđem Zelmanovićem, otputi u Budimpeštu snimiti mjesta opisana u Krležinim “Zastavama”. Osim ubikacija Krležinih mjesta u Budimu i Pešti u kojima je boravio, osim Ludoviceuma, osim kavane “Abazzia”, restorana “Grundel” ili negdašnje slastičarne “Gerbaud”, Zlata Bujan Kovačević — književnica, esejistica, kolumnistica, tv redateljica - tečnim stilom frapantno je ispisala svoju zadanu putopisnu putešestviju od hvalevrijednih općih i povijesnih zapažanja do, rekao bih intimnih nedoumica, a nasdasve utočnjavajući, uz ostalo, Krležino mjesto, njegove “Zastave”, u mađarskom kultumom životu.

Najveće praško čudo

Denis Peričić, Varaždin

Denis Peričić majstor je mnogih literarnih žanrova, među njima i putopisnih. I inače sklon iznenađujućim smislenim perturbacijama: dijelom legendama, dijelom mitovima — nikad mitizacijama literarnog štiva, ovaj se put pozabavio tzv. najvećim praškim čudom — praškim Malim Isusom, ni pola metra visokog kipića, koji je po zagovoru općinstva pod nahrupom švedske armade 1639. spasio Prag i koji se otad štuje kao čudotvorac. Kaže se da je upravo taj kipić Malog Isusa bio nekad u vlasništvu karmelićanske svetice Terezije Avilske koja je u predanosti

redovništvu u ekstazi osjetila kad joj je anđeo ognjenom strijelom probio srce. A mi danas? U prezasićenosti konzumerizmom, općoj anemiji, što smo i gdje smo? — pita se autor. Autorovo čuđenje bilo je golemo kad je povratkom iz Praga u rodni Varaždin repliku Malog Isusa zatekao u uršulinskom samostanu. Njega su, naime iz Bratislave 1703. donijele uršulinke; one mu zavjetnom molitvom od 1712. svakog 25. u mjesecu daju zahvalu za spas Varaždina od črne smrti, naime kuge. Autor priznaje da je spoznajom o tom čudotvorcu, takav mali kipić, takav Mali Isusek, otad pred vratima njegova stana.

I jezik ispisa mrtva zavičaja

Igor Šipić, Split

Svako putovanje, svaka priča, kaže autor, počinje od jezika. I to je nedvojbeno točno. Njegova Zagora, cetinska ili ona imotska, njegovi Ravni kotari, vrve podacima sličnima onim iz Božićevih Kurlana, vrve podacima ognjištarske kulture od onih mnogih koji su tu obitavali: Gotovci, Ujevići, Pupačići, Kaštelani, vrve tragovima života koji je na tim škrtim prostorima nekoć bujao, a danas je to mrtvi zavičaj, suhozid ucijepljen u kamen, kamenjar. Autor, Igor Šipić, svjestan je da “u tom susretu zemlje i neba, vječitih ljubavi i starih rodilišta” neće nikad dokraja moći obuhvatiti ni shvatiti taj monolit pretpotopna toposa, ma koliko ga opisivao i ispisivao, da nikad neće dokraja uspjeti uspostaviti kontrolu nad porukama koje mu taj osebujni mrtvi zavičaj donosi. Taj šum tišine mrtva zavičaja, ta bezgranična tuga ma koliko je riječju nastojao oživjeti i materijalizirati, u stvarnom svijetu ostat će i dalje nedohvatna, u opisu i ispisu sjećanja nešto kao ortografska greška. Ovo je nadalje tužno putopisno štivo, vapaj u točki negdašnjeg sljubljanja čovjeka, zemlje i svemira, jedna nadalje tužna transmisija nestajanja.

Vukovarska pruga

Tomislav Šovagović, Zagreb

Ovo putopisno Šovagovićevo multiformno štivo hommage je nesretnoj sudbini Vukovara, onoj sretnoj predratnoj, onoj nesretnoj poratnoj, današnjoj. Vukovarska pruga, ona predratna, disala je životom, ta pruga danas zapuštena i mrtva, obrasla u korov, čak jedva da sjećanjem uspijeva zabilježiti agresorska četnička lica. Što s onima izginulima u obrani svoga Grada, što s onima za koje se ni danas ne zna? Što sa Šapudlom, što sa hrvatskim barjakom na vrhu vodotornja

kad su napaćene kosti mnogih znanih i neznanih branitelja pod zemljom da ni za grob im se ne zna. “Umro je Vukovar, umro. Sa svojom željeznicom, sa svojim ljudima. Umro i vratio se u *normalu*. Normalu smrti”, kaže Šovagović. Tužna li je ova njegova epopeja vukovarskoj pruži, zapravo ona kao simbolična epopeja o stradanju i smrti.

Črečan, 2.10.2018.